

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 7 серпня 1998 р. N 1247

Київ

ПРО РОЗРОБЛЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Відповідно до статті 15 Закону України "Про освіту" Кабінет Міністрів України ПОСТАНОВЛЯЄ:

Міністерству освіти до 1 грудня 1998 р. розробити і подати на затвердження Кабінету Міністрів України державні компоненти державних стандартів вищої освіти з кожного освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівня виходячи з вимог до державних стандартів вищої освіти (згідно з додатком).

Прем'єр-міністр України

В. ПУСТОВОЙТЕНКО

Додаток
до постанови Кабінету Міністрів України
від 7 серпня 1998 р. N 1247

ВИМОГИ ДО ДЕРЖАВНИХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальні положення

1. Державні стандарти вищої освіти встановлюють вимоги до змісту, обсягу і рівня освітньої та фахової підготовки. Вони є основою оцінки освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівня громадян незалежно від форм одержання вищої освіти. Відповідність освітніх послуг державним стандартам вищої освіти визначає якість освітньої та наукової діяльності вищих навчальних закладів.

2. Державні стандарти вищої освіти застосовуються з метою забезпечення якості вищої освіти і потреб народного господарства, науки та культури у фахівцях, а також розроблення, впровадження та удосконалення нормативної і навчально-методичної бази, що регламентує підготовку фахівців з вищою освітою.

Державні стандарти вищої освіти є обов'язковими для виконання усіма суб'єктами в системі вищої освіти.

3. Державні стандарти вищої освіти базуються на Законі України "Про освіту", інших нормативно-правових актах, що регулюють відносини в системі вищої освіти.

4. З урахуванням положень Державної системи стандартизації України (ДСТУ 1.0-93) встановлюються такі компоненти державних стандартів вищої освіти:

1) державна компонента, що має такі складові:

Державний стандарт вищої освіти. Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями;

Державний стандарт вищої освіти. Перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями;

Державний стандарт вищої освіти. Освітній рівень базової вищої освіти;

Державний стандарт вищої освіти. Освітній рівень повної вищої освіти;

Державний стандарт вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста;

Державний стандарт вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра;

Державний стандарт вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, магістра;

2) галузева компонента, що має такі складові:

Стандарт вищої освіти. Терміни та визначення;

Стандарт вищої освіти. Перелік спеціалізацій за спеціальностями вищої освіти;

Стандарт вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційна характеристика;

Стандарт вищої освіти. Освітньо-професійна програма;

Стандарт вищої освіти. Засоби діагностики рівня освітньо-професійної підготовки;

3) компонента вищого навчального закладу, що має такі складові:

Стандарт вищої освіти. Варіативна частина освітньо-кваліфікаційної характеристики;

Стандарт вищої освіти. Варіативна частина освітньо-професійної програми;

Стандарт вищої освіти. Варіативна частина засобів діагностики рівня освітньо-професійної підготовки.

5. Державні стандарти вищої освіти забезпечують:

формування змісту освіти, який дає змогу випускнику вищого навчального закладу виконувати професійні завдання, що визначаються вимогами у сфері праці, науки, культури;

можливість визначення рівня освітньої та професійної підготовки фахівця.

6. Впровадження галузевої компоненти державного стандарту вищої освіти, розроблення і впровадження компоненти вищого навчального закладу здійснюється вищим навчальним закладом з додержанням нормативів навчального навантаження.

Обсяг навчального навантаження визначається кількістю академічних годин, необхідних для навчання за освітньо-професійною програмою підготовки фахівців відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня.

7. Термін навчання визначається галузевою компонентою державного стандарту вищої освіти за спеціальністю відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня і не може перевищувати терміну, визначеного в постанові Кабінету Міністрів України від 20 січня 1998 р. № 65 "Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)" (Офіційний вісник України, 1998 р., № 3, ст. 108). При цьому тривалість навчального дня за очною формою навчання з урахуванням усіх форм і видів навчальної роботи не повинна перевищувати 9 академічних годин. Навчальний тиждень за очною формою навчання становить не більш як 54 академічні години, заочної (дистанційної) - не більш як 27 академічних годин. Тривалість академічної години становить 45 астрономічних хвилин.

Вимоги до державної компоненти державних
стандартів вищої освіти

8. Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, - це класифікатор галузей освіти (за ознакою спільності узагальнених структур діяльності), напрямів підготовки (за ознакою спорідненого змісту освіти) і спеціальностей (за ознакою об'єкта діяльності або виробничої функції).

Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, формується з урахуванням:

1) вимог державних нормативних документів, що регламентують суспільний поділ праці в Україні, а саме:

Державного класифікатора професій;

Державного класифікатора видів економічної діяльності;

Міжнародної стандартної класифікації освіти;

2) вимог Державного класифікатора професій щодо встановлення освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціальностей;

3) відображення у назвах спеціальностей освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра, спеціаліста і магістра узагальненого об'єкта діяльності фахівця, назвах спеціальностей освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста - виробничої функції, яку здійснює фахівець, та предмета його діяльності.

9. Перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями - це класифікатор певних завдань та обов'язків, що їх повинна виконувати особа, яка має певний освітньо-кваліфікаційний рівень.

Перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями формується на підставі Державного класифікатора професій і визначає кваліфікації для кожного напрямку та спеціальності відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня.

10. Освітній рівень - це характеристика вищої освіти за рівнем сформованості якостей, що забезпечують всебічний розвиток особистості і є достатніми для здобуття відповідної кваліфікації.

Освітньо-кваліфікаційний рівень - це характеристика вищої освіти за рівнем сформованості якостей, що забезпечують здатність особи виконувати відповідні фахові завдання чи обов'язки на певному кваліфікаційному рівні.

Державна компонента державного стандарту вищої освіти з певного освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівня повинна:

- 1) бути взаємоузгодженою, а сукупність її вимог забезпечувати певний рівень освітньо-професійної підготовки фахівців;
- 2) визначати структуру відповідних галузевої компоненти та компоненти вищого навчального закладу;
- 3) забезпечувати можливість розроблення галузевої компоненти та компоненти вищого навчального закладу, які б враховували особливості профілю підготовки фахівців;
- 4) включати настанови щодо застосування відповідних складових державних стандартів вищої освіти;
- 5) передбачати обов'язковість їх виконання вищими навчальними закладами незалежно від форми навчання;
- 6) містити посилання на нормативні документи, покладені в основу їх розроблення.

11. У державних компонентах повинні бути визначені їх розробники.

12. Державні компоненти затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Вимоги до галузевої компоненти державних стандартів вищої освіти

13. Терміни та визначення, які вживаються у сфері вищої освіти, розробляються і затверджуються Міносвіти.

14. Перелік спеціалізацій за спеціальностями вищої освіти - це класифікатор певних завдань та обов'язків фахівця в межах спеціальності за ознакою відмінностей у продуктах діяльності, її засобах, умовах.

Перелік спеціалізацій за спеціальностями вищої освіти затверджується Міносвіти.

15. Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника вищого навчального закладу узагальнює зміст освіти, тобто відображає цілі освітньої та професійної підготовки, визначає місце фахівця в структурі господарства і вимоги до його компетентності, інших соціально важливих якостей.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика повинна відображати соціальне замовлення на підготовку фахівця з урахуванням аналізу професійної діяльності та вимоги до змісту освіти і навчання з боку держави та окремих замовників.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика встановлює вимоги до освітнього рівня і галузеві кваліфікаційні вимоги до соціально-виробничої діяльності, а саме:

професійне призначення та умови використання випускників вищих навчальних закладів певної спеціальності та освітньо-кваліфікаційного рівня;

освітні і кваліфікаційні вимоги до випускників вищих навчальних закладів, тобто систему виробничих функцій, типових завдань їх діяльності та умінь, необхідних для вирішення цих завдань;

вимоги до атестації освітньої та професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика розробляється спільно відповідними установами, що належать до сфери праці та професійної освіти,

Міносвіти, Мінпраці, а також міністерствами - замовниками підготовки фахівців і затверджується у порядку, визначеному Міносвіти і Мінпраці.

16. Освітньо-професійна програма визначає нормативну частину змісту навчання, встановлює вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої і професійної підготовки фахівця відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня певної спеціальності.

Освітньо-професійна програма призначена для органів управління вищою освітою та вищих навчальних закладів, що готують фахівців певного профілю.

Освітньо-професійна програма встановлює:

розподіл обсягу освітньо-професійної програми за циклами підготовки в академічних годинах;

нормативну частину змісту навчання у навчальних елементах, їх інформаційний обсяг та рівень засвоєння у процесі підготовки відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики;

рекомендований перелік навчальних дисциплін;

форми контролю та державної атестації;

нормативний термін навчання.

Освітньо-професійна програма включає:

цикли гуманітарної, соціально-економічної та природничо-наукової підготовки, що забезпечує певний освітній рівень;

цикл професійної (професійно-орієнтованої) та практичної підготовки, що разом з попередніми циклами забезпечує певний освітньо-кваліфікаційний рівень.

Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки, як правило, включає такі навчальні дисципліни:

1) для молодших спеціалістів: історія України, ділова українська мова, іноземна мова, суспільствознавство (філософія, політологія, соціологія);

2) для бакалаврів: філософія (філософія, етика, естетика, логіка), політологія, основи економічних теорій, правознавство (основи права та основи конституційного права України), історія України (історія України, українська культура та українознавство), ділова українська мова, релігієзнавство, психологія, іноземна мова.

Кількість навчальних годин з кожної навчальної дисципліни визначає Міносвіти.

Перелік навчальних дисциплін циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки, а також кількість навчальних годин, відведених на їх вивчення, для освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліста, магістра визначаються у порядку, встановленому Міносвіти.

Освітньо-професійна програма розробляється, погоджується і затверджується у порядку, визначеному Міносвіти.

17. Засоби діагностики використовуються при атестації випускників вищих навчальних закладів, яка проводиться з метою визначення відповідності показників якості вищої освіти встановленим державними стандартами вищої освіти.

Для атестації випускників вищих навчальних закладів використовуються як об'єктивні тестові методики (тестовий державний

іспит), так і методики, орієнтовані на суб'єктивну інтерпретацію показників якості вищої освіти (захист кваліфікаційної роботи).

Атестація випускників вищих навчальних закладів здійснюється державною екзаменаційною (кваліфікаційною) комісією, іншими уповноваженими органами.

Стандартизованим засобом вимірювання показників якості вищої освіти є тести об'єктивного контролю рівня освітньо-професійної підготовки фахівців та діагностичні методики, орієнтовані на виявлення якостей особи (психометричні тести).

Тести об'єктивного контролю рівня освітньо-професійної підготовки фахівців - це стандартизована методика визначення відповідності досягнутого у результаті реалізації освітньо-професійної програми рівня знань, умінь і навичок випускника вищого навчального закладу вимогам, що визначаються в освітньо-кваліфікаційній характеристиці.

Тести об'єктивного контролю повинні проходити стандартизацію. Змістова частина тесту затверджується Міносвіти та відповідними галузевими міністерствами.

Засоби діагностики рівня освітньо-професійної підготовки (рівня якості освітньо-професійної підготовки) розробляються, погоджуються і затверджуються у порядку, визначеному Міносвіти.

Вимоги до компоненти вищого навчального закладу
державних стандартів вищої освіти

18. Варіативні частини освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм та засобів діагностики рівня освітньої та професійної підготовки випускника вищого навчального закладу розробляються, погоджуються і затверджуються у порядку, визначеному Міносвіти.

19. Склад, форму та процедуру застосування засобів діагностики рівня освітньо-професійної підготовки відповідно до вимог варіативного компонента освітньо-кваліфікаційної характеристики визначає вищий навчальний заклад.

Міністр Кабінету Міністрів України

А. ТОЛСТОУХОВ

Надруковано: Офіційний вісник України, 1998, N 32, ст. 1206.

© Информационно-аналитический центр «ЛІГА», 1991 – 2008

© ООО «ЛІГА ЗАКОН», 2007 - 2008